

Sygn. akt I ACa 567/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis SO del. Lucyna Morys-Magiera
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa R. S.

przeciwko H. G. (1) i Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Rejonowego (...) w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 19 lutego 2016 r., sygn. akt II C 514/14,

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) zasądza od pozwanych na rzecz powoda solidarnie 111 199,31 (sto jedenaście tysięcy sto dziewięćdziesiąt dziewięć 31/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

a) od pozwanego Skarbu Państwa Prezesa Sądu Rejonowego (...) za okres od 15 sierpnia 2014 roku do 11 lutego 2015 roku,

b) od pozwanego Skarbu Państwa Prezesa Sądu Rejonowego (...) i pozwanego H. G. (1) za okres od 15 lutego 2015 roku do dnia zapłaty,

a w pozostałej części powództwo oddala;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda 3 738 (trzy tysiące siedemset trzydzieści osiem) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Katowicach, z tytułu nieuiszczonych wydatków sądowych:

- 1) od powoda 132,68 (sto trzydzieści dwa 68/100) złotych,
- 2) od pozwanych solidarnie 164,83 (sto sześćdziesiąt cztery 83/100) złotych.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera	SSA Roman Sugier	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
-------------------------------	------------------	----------------------------

Sygn. akt I ACa 567/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo R. S. skierowane przeciwko pozwanemu H. G. (1) i Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego (...) w (...)o zapłatę kwoty 200.843 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 22 maja 2003 r. oraz kosztów procesu.

Powództwo oparte było na twierdzeniu powoda, że na skutek bezprawnego działania pozwanego H. G. (1), komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w K., powód poniósł szkodę w kwocie dochodzonej pozwem, wynikającą z niemożności zaspokojenia swej wierzytelności w stosunku do dłużnika osobistego egzekwowanej przez innego komornika. Zdaniem powoda Skarb Państwa winien ponieść solidarną odpowiedzialność z pozwanym komornikiem, gdyż szkoda powstała w związku z bezprawnym zachowaniem funkcjonariusza publicznego.

Z motywów zaskarżonego wyroku wynikają następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 17 stycznia 2000 r. powód R. S. złożył u Komornika Sądowego rewiru (...)przy Sądzie Rejonowym w R. R. M. (1) wniosek egzekucyjny skierowany przeciwko dłużnikowi L. P..

Postępowanie egzekucyjne prowadzone było pod sygnaturą akt II Km 27/00.

Podstawą egzekucji był wyrok Sądu Wojewódzkiego w Katowicach w sprawie o sygnaturze akt XXIC 278/98 zasądający roszczenie powoda od L. P.. Komornik R. M. (1) w dniu 21 maja 2003r. dokonał zajęcia wierzytelności przysługującej dłużnikowi L. P. u Komornika Sądowego rewiru (...)przy Sądzie Rejonowym w K. H. G. (1). Zajęcie to nie zostało zrealizowane. Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 27/00 zostało umorzone 20 maja 2015 r. jako bezskuteczne.

L. P. i S. J. (1), byłym wspólnikom spółki cywilnej (...), przysługiwała w stosunku do Skarbu Państwa – Wojewody (...) wierzytelność stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23 października 2002 r. w sprawie o sygnaturze akt XIII GC 193/02, która została zasądzona na ich rzecz solidarnie.

W dacie wydania tego tytułu spółka cywilna (...) już nie istniała.

W dniu 19 maja 2003 r. S. J. (2) złożył u Komornika rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym w (...) H. G. (1) wniosek egzekucyjny domagając się w oparciu o wspomniany wyrok z 23 października 2002 r. zajęcia rachunku bankowego Wojewody (...). Postępowanie egzekucyjne zainicjowane tym wnioskiem było prowadzone w K. pod sygnaturą akt III Km 1204/03. W dniu 19 maja 2003 r. komornik H. G. (1) zajął rachunek bankowy Wojewody (...) do kwoty 436.300,92 złotych. Kwota w tej wysokości w tym samym dniu wpłynęła na rachunek bankowy tego komornika. W dniu 21 maja

2003 r. komornik H. G. (1) rozdysonował zajętą kwotę z pominięciem zajęcia dokonanego przez komornika R. M. (1) na rzecz powoda w kwocie 200.842,14 złotych.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w R. z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie II K 384/12 pozwany H. G. (1) został skazany między innymi za to że w okresie od 19 do 23 maja 2003 r. w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla innej osoby, będąc Komornikiem rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym w K., jako funkcjonariusz publiczny nie dopełnił obowiązków służbowych w ten sposób, że prowadząc postępowanie egzekucyjne z wniosku S. J. (1), posiadając otrzymane drogą faksową od Komornika rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym w R. dokumenty w postaci zajęcia wierzytelności między innymi powoda R. S. na kwotę 200.842,14 zł dokonał przelewu w/w kwoty, którą uzyskał dokonując bez wcześniejszego zawiadomienia o wszczęciu egzekucji zajęcia rachunku bankowego Wojewody (...), na konto J. J., a tym samym uniemożliwił, między innymi powodowi, zaspokojenie swoich roszczeń do wskazanej kwoty tj. za czyn z art. 231 § 2 k.k.

Wniosek powoda o naprawienie szkody zgłoszony w postępowaniu karnym pozostawiony został bez rozpoznania.

Dalsze postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko L. P. nie przyniosło zaspokojenia roszczeń powoda. Powód nie skierował innych wniosków egzekucyjnych i nie wskazał innych składników mienia swego dłużnika poza wierzytelnością, która miała być zajęta przez komornika H. G. (1).

Prezes Sądu Rejonowego w K. sprawował faktyczny nadzór nad Komornikiem Sądowym rewiru (...) H. G. (1). Żądał od niego wyjaśnień w związku ze składanymi skargami.

Sąd Rejonowy w K. w ramach nadzoru judykacyjnego rozpoznawał skargi na czynności tego komornika.

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd Okręgowy w Katowicach uznał, że powództwo skierowane przeciwko pozwanemu H. G. (1) nie może być uwzględnione w oparciu o przepis art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W ocenie Sądu przepis ten dotyczy odpowiedzialności komornika za szkody wynikające z „wykonywania czynności” komornika. Za czynności takie należy uznać jedynie działania i zaniechania komornika o charakterze władnym przewidziane w art. 2 tej ustawy, które zmierzają do realizacji celu egzekucji. W ocenie Sądu rozdysonowując kwotę uzyskaną w wyniku zajęcia rachunku bankowego Wojewody (...) komornik H. G. (1) nie występował jako organ egzekucyjny lecz jako tzw. trzeciodłużnik (poddłużnik) zajętej wierzytelności. Wynika to z treści zajęcia jakiego usiłował dokonać komornik R. M. (1). Nie ma więc istotnego znaczenia, że pozwany H. G. (1) wszedł w posiadanie zajętych przez siebie środków pieniężnych jak funkcjonariusz publiczny. Tezie tej nie sprzeciwia się też późniejsze skazanie H. G. (1), gdyż brak jest korelacji pomiędzy pojęciem funkcjonariusza publicznego w rozumieniu kodeksu karnego, a odpowiedzialnością w oparciu o przepis art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Zdaniem Sądu ewentualną odpowiedzialność odszkodowawczą pozwanego H. G. (1) należy rozpatrywać w oparciu o przepis art. 886 § 3 kpc w związku z art. 881 i 882 kpc. Zachowanie pozwanego H. G. (1) jest bowiem analogicznie do dyspozycji tych przepisów dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej pracodawcy, który mimo zajęcia wierzytelności o wynagrodzenie za pracę świadczenie z tego tytułu wypłacił pracownikowi. W takim przypadku pracodawca ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wierzycielowi.

Sąd Okręgowy uznał, że na mocy tych przepisów oraz art. 415 kc także nie sposób przypisać odpowiedzialności cywilnej H. G. (1) w stosunku do powoda. Powód wbrew obowiązkowi wynikającemu – art. 6 kc nie wykazał bowiem, że w razie wstrzymania się przez H. G. (1) z rozdysonowaniem kwoty uzyskanej od Wojewody (...) uzyskałby on z niej zaspokojenie swej wierzytelności w stosunku do L. P.. Komornik H. G. (1) nie był bowiem dłużnikiem powoda a egzekwowane przez niego roszczenie nie było skierowane przeciwko L. P. lecz przeciwko Wojewodzie (...). Komornik H. G. (1) winien więc poinformować komornika R. M. (1), że L. P. nie przysługuje żadna wierzytelność objęta postępowaniem w ramach sprawy III Km 1204/03, gdyż egzekucja dotyczy należności przysługującej S. J. (1) w stosunku do Skarbu Państwa – Wojewody (...).

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nie ma miejsca związanie, w trybie art. 11 kpc treścią wyroku skazującego pozwanego H. G. (1) za popełnienie przestępstwa o jakim mowa w przepisie art. 231 kk albowiem do znamion tego przestępstwa nie należy wystąpienie szkody u pokrzywdzonego ani też jej wysokość.

Dla poparcia tego twierdzenia Sąd Okręgowy wskazał na to, że zgłoszone przez powoda żądanie naprawienia szkody w postępowaniu karnym sąd pozostawił bez rozpoznania, gdyż powód nadal dysponuje tytułem wykonawczym umożliwiającym wyegzekwowanie roszczenia zasądzonego od jego dłużnika. Powód nie wykazał aktywności w tym zakresie o czym świadczy to, iż nie wiedział nawet o tym, że jego dłużnik L. P., po nieskutecznym zajęciu wierzytelności przysługującej mu w stosunku do Wojewody (...), prowadził dalszą działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powoda, że ewentualna odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa winna być rozpatrywana w oparciu o przepis art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, w związku z art. 417 kc i art. 441 kc. W dacie zdarzenia nie obowiązywał bowiem już przepis art. 769 kpc przewidujący solidarną odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez komornika w toku postępowania egzekucyjnego ani nie obowiązywał jeszcze przepis art. 23 ust. 3 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, przewidujący solidarną odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkodę wyrządzoną przez komornika przez niegodne z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu czynności.

Wskazana przez powoda podstawa prawna odpowiedzialności Skarbu Państwa nie może mieć zastosowania. Zgodnie z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP stanowi o prawie od naprawienia szkody, jaka została wyrządzona przez niezgodne z prawem działania organu władzy publicznej, a zachowanie pozwanego H. G. (1), za które został skazany, nie było zaniechaniem organu władzy publicznej lecz niezastosowaniem się do zajęcia komorniczego przez trzeciodłużnika.

Dlatego Sąd Okręgowy oddalił powództwo w całości orzekając o kosztach procesu na mocy art. 98 § 1 kpc.

Wyrok został zaskarżony w całości przez powoda.

Skarżący zarzucił:

- naruszenie przepisów art. 886 § 3 kpc w związku z art. 902 kpc i art. 415 kc poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i błędne przyjęcie, że stanowią one podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego H. G. (1),
- naruszenie przepisu art. 11 kpc poprzez nieprawidłowe uznanie, że zachowanie komornika H. G. (1) polegające na nierespektowaniu próby zajęcia wierzytelności przez komornika R. M. (1), nie było zachowaniem funkcjonariusza publicznego lecz tzw. trzeciodłużnika mimo, że z wyroku karnego skazującego H. G. (1) wynika, że to zachowanie zostało potraktowane jako zaniechanie funkcjonariusza publicznego stanowiące niedopełnienie obowiązków służbowych,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że rozdysponowanie kwoty wyegzekwowanej od Wojewody (...) nie było czynnością komornika lecz trzeciodłużnika zajętej wierzytelności,
- naruszenie przepisu art. 896 § 2 pkt 1 kpc i art. 361 kpc poprzez uznanie, że brak jest związku przyczynowego między przestępstwem popełnionym przez H. G. (1) a szkodą powoda mimo, że w przypadku zgodnego z prawem zobowiązania pozwanego H. G. (1) wierzytelność powoda zgodnie z art. 773¹ kpc byłaby uwzględniona przy podziale sumy uzyskanej z prawidłowo prowadzonej egzekucji,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wierzytelność której dotyczyło postępowanie egzekucyjne prowadzone przez H. G. (2) przysługiwała wyłączenie S. J. (3) mimo, iż z zebranych dowodów wynika, że świadczenie zasądzone solidarnie na rzecz S. J. (1) i L. P.,
- naruszenie przepisów art. 863 § 3 kpc w związku z art. 875 kpc w związku z art. 778 kpc i art. 361 kc przez bezzasadne uznanie, że powód nie uzyskałby zaspokojenia swej wierzytelności nawet w przypadku braku

popelnienia przestępstwa przez H. G. (1), gdyż nie dysponował tytułem wykonawczym przeciwko S. J. (3) a co za tym idzie brak jest związku przyczynowego między przestępnym zachowaniem pozwanego komornika a szkodą powoda mimo, że po ustaniu spółki cywilnej (...) wierzytelność, której dotyczyło zajęcie stanowiła współwłasność w częściach ułamkowych byłych wspólników tej spółki,

- naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc poprzez niewłaściwą ocenę zebranych dowodów polegającą na bezzasadnym przyjęciu, że powód nie wykazywał aktywności w ramach postępowania egzekucyjnego i nie zgłaszał innych wniosków w jego toku poza dążeniem do zaspokojenia z wierzytelności w stosunku do Wojewody (...) służącej L. P. mimo, że powód podejmował działania zmierzające do wyegzekwowania służącej mu należności także w inny sposób,
- naruszenie przepisów art. 417 kc w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji RP poprzez oddalenie powództwa w stosunku do Skarbu Państwa ze względu na brak materialnoprawnej podstawy odpowiedzialności tego pozwanego mimo, że Skarb Państwa odpowiada za zaniechanie H. G. (1) mające znamiona przestępczego zaniechania organu władzy publicznej,
- naruszenie przepisu art. 207 § 3 kpc w związku z art. 207 § 6 kpc i art. 217 kpc oraz art. 227 kpc poprzez zwrócenie firmie pozwanego powoda z dnia 10 listopada 2015 r. mimo, że zawarta w nim argumentacja wynikała z toku postępowania i pismo to nie mogło być uznane za spóźnione lub powodujące zwłokę w rozpoznaniu sprawy.

Powołując się na powyższe powód wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz solidarnie zwrotu kosztów postępowania przed sądem drugiej instancji ewentualnie o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Pozwani wnosili o oddalenie apelacji i o zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna częściowo.

Sąd Apelacyjny nie podziela w pełni ustaleń Sądu pierwszej instancji będących podstawą rozstrzygnięcia. Nieco odmienne ustalenia są niezbędne ze względu na podniesiony przez skarżącego zarzut sprzeczności ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego oraz zarzuty dotyczące naruszenia przepisów prawa materialnego.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że opis przestępczego czynu przypisanego pozwanemu H. G. (1) nie wynika z prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt II K 384/12. Wyrok ten został bowiem zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w G. – Ośrodka (...) w R. z dnia 21 października 2013 r., sygn.. akt V Ka 412/13 m.in. w części dotyczącej opisu czynu przestępczego przypisanego pozwanemu H. G. (1).

We wspomnianym wyroku Sądu odwoławczego w postępowaniu karnym ustalono, że H. G. (1) w okresie od 19 maja 2003 r. do 21 maja 2003 r. w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla innej osoby, będąc Komornikiem Rewiru (...) przy Sądzie Rejonowym w K., jako funkcjonariusz publiczny, nie dopełnił obowiązków służbowych w ten sposób, iż prowadząc postępowanie egzekucyjne z wniosku S. J. (1), posiadając otrzymane drogę faksową od Komornika Rewiru (...) w R. R. M. (2) dokumenty potwierdzające próbę zajęcia wierzytelności od S. J. (1) na rzecz T. G. kwoty 72.184,42 złotych, K. K. kwoty 25.636,25 złotych, R. S. kwoty 200.842,14 złotych, L. B. kwoty 29.635,72 złotych, K. M. kwoty 10.234,80 złotych, J. Z. kwoty 665,16 złotych, J. i Ł. M. (1) kwoty 3.333,88 złotych, H. M. kwoty 550,16 złotych, A. B. (1) kwoty 391,42 złotych, J. K. kwoty 10.234,80 złotych łącznie kwoty 350.516,97 złotych dokonał przekazania wyżej wymienionych kwot, które wcześniej uzyskał, bez wcześniejszego zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego Wojewody (...), na konto J. J. a tym samym uniemożliwił T. G., K. K., R. S., L. B., K. M., J. Z., J. i Ł. M. (2), H. M. i A. B. (2) zaspokojenie swych roszczeń na wyżej wymienione kwoty przez co dopuścił się przestępstwa z art. 231 § 2 kk.

Sąd odwoławczy z podstawy skazania wyeliminował przepis art. 91 § 1 kk, nakazał naprawienia skazanemu szkody przez zapłatę na rzecz T. G. kwoty 72.184,45 zł a w pozostałym zakresie wyrok Sądu Rejonowego utrzymał w mocy.

Przytoczenie treści tego prawomocnego wyroku było niezbędne, gdyż Sąd pierwszej instancji wbrew jego treści uznał, że H. G. (1) został skazany za niezastosowanie się do zajęcia opisanego w wyroku Sądu Rejonowego w R. mimo, że przestępne działanie tego pozwanego polegało na nieuwzględnieniu próby zajęcia dokonanej przez komornika R. M. (1).

Z uzasadnienia wyroku jaki zapadł w postępowaniu odwoławczym w sprawie karnej toczącej się przeciwko pozwanemu H. G. (1) wynika, że jako funkcjonariusz publiczny nie uwzględnił, on m.in. wymogów wynikających z prawidłowych pragmatyk służbowych. Realizowany przez niego sposób egzekucji naruszył interesy wierzycieli L. P., którzy już wcześniej zajęli wierzytelności w stosunku do Wojewody (...) egzekwowane przez H. G. (1), przez co uniemożliwił im zaspokojenie wierzytelności dochodzonych w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez komornika R. M. (1).

Sąd Okręgowy w Katowicach w sprzeczności z zebrany materiał dowodowy ustalił także, że H. G. (1) prowadził postępowanie egzekucyjne w oparciu o tytuł wykonawczy wynikający z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach i wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach zasądających roszczenie od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz S. J. (1) i L. P. solidarnie.

Z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 23 października 2002 r. sygn. akt XIII GC 193/02 oraz Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2003 r. sygn. akt I ACa 1632/02 (k. 226 – 337 – akt II K 384/12) wynika, że należność przysługująca S. J. (1) i L. P. od Skarbu Państwa – Wojewody (...) zasądzono bez zastrzeżenia solidarności wierzycieli.

Ma to znacznie o tyle, że Sąd Okręgowy w Katowicach uznał, że powodowi nie służyła żadna wierzytelność w stosunku do Wojewody (...), która była przedmiotem postępowania egzekucyjnego przeprowadzonego przez komornika H. G. (1).

W istocie S. J. (2) składając wniosek egzekucyjny u komornika H. G. (1) nie był uprawniony do żądania wyegzekwowania całej należności wynikającej ze wspomnianych wyżej wyroków sądowych na swoją rzecz skoro zasądzono je na rzecz S. J. (1) i L. P..

Nawet dokonując wykładni wyroków, zasądających świadczenie na rzecz S. J. (1) i L. P., w oparciu o przepisy art. 379 § 1 kc, komornik H. G. (1) nie był uprawniony do egzekwowania na rzecz jednego z wierzycieli, którym zasądzono podzielne świadczenie pieniężne, całości świadczenia wynikającego z tytułu wykonawczego, a jedynie połowy zasądzonej kwoty. Komornik jako organ egzekucyjny nie jest jednak uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym (art. 804 kpc).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach prowadzi to do wniosku, że pozwany H. G. (1) po wpłynięciu do jego kancelarii wniosku o wyegzekwowanie na rzecz S. J. (1) całej należności wynikającej z wyroków sądowych zasądających je na rzecz tego wierzyciela i L. P. winien wstrzymać się z prowadzeniem egzekucji do czasu uzyskania wniosku drugiego z wierzycieli których dotyczył tytuł wykonawczy.

Nie było bowiem rzeczą komornika ustalenie czy i w jakim zakresie S. J. (1) przysługuje świadczenie zasądzone na rzecz byłych współników spółki (...).

Bezspornym w sprawie było, że to opisany wyżej sposób prowadzenia egzekucji przez S. J. (1), który zlecił egzekucję całości roszczenia na swoją rzecz i przelanie wyegzekwowanej sumy na rachunek swojej córki został uznany za przestępstwo, za co S. J. (2) został prawomocnie skazany.

Do istotnych znamion przestępstwa, za które H. G. (1) został skazany na podstawie art. 231 § 2 k.k. należy to, że przypisać je można tylko funkcjonariuszowi publicznemu.

Nie do odparcia jest więc zarzut apelacji, że przy wydawaniu zaskarżonego wyroku doszło do naruszenia przepisu art. 11 k.p.c.

Sąd Okręgowy, wbrew treści wyroku skazującego H. G. (1), uznał bowiem, że pomijając zawiadomienie komornika R. M. (1) o zajęciu wierzytelności L. P. komornik H. G. (1) działał jako trzeciodłużnik, który nie był zobowiązany w stosunku do powoda, podobnie jak S. J. (2).

Tego rodzaju rozumowanie należy uznać za błędne ze względu na to, że H. G. (1) nie został skazany za to, iż zajęto jego wierzytelności lecz za to, że w trakcie prowadzonego postępowania egzekucyjnego, nie uwzględnił informacji innego komornika o tym, że do przedmiotu egzekucji zgłosili roszczenie inni wierzyciele przez co naraził ich na szkodę wynikającą z niemożności zaspokojenia ich roszczeń w toku wszczętej przez nich egzekucji.

Nie do odparcia jest więc zarzut naruszenia przepisu art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz przepisów prawa egzekucyjnego przytoczonych w motywach zaskarżonego wyroku dla wykazania, że pozwany H. G. (1) nie ponosi odpowiedzialności cywilnej za szkodę doznaną przez powoda, gdyż jego zaniechanie jako tzw. trzeciodłużnika nie było zaniechaniem funkcjonariusza publicznego.

Zebrany materiał dowodowy prowadzi do odmiennego wniosku, a mianowicie, że H. G. (1) jako komornik, funkcjonariusz publiczny, nie uwzględnił zawiadomienia innego komornika o zajęciu wierzytelności co do której prowadził postępowanie egzekucyjne, przez co spowodował szkodę wierzycieli uprawnionych do egzekwowania wierzytelności L. P..

W tych okolicznościach ocenie Sądu Apelacyjnego podlega kwestia czy i w jakim zakresie powód mógłby się zaspokoić z zajętej przez niego wierzytelności przysługującej jego dłużnikowi w stosunku do Skarbu Państwa-Wojewody (...), a więc także kwestia związku przyczynowego między przestępczym działaniem H. G. (1) a szkodą doznaną przez skarżącego.

Należy wskazać, że H. G. (1) nie przekazał całej należności wyegzekwowanej od Wojewody (...) na rachunek wskazany przez S. J. (1), lecz dokonał jej podziału przeznaczając jej część na rzecz wierzycieli S. J. (1) w związku z odrębnym zajęciem dokonany przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w R. U. A. (1).

Komornik U. A. (1), co wynika z dokonanych zajęć, egzekwowała jedynie należności, których dłużnikiem był S. J. (2). Nieudana próba zajęć wierzytelności, które próbował zająć Komornik R. M. (1) w ramach postępowań oznaczonych sygnaturami Kms także dotyczyły tego dłużnika. W przypadku zaniechania przez pozwanego H. G. (1) egzekucji skierowanej do Wojewody (...), ze względu na wcześniejsze zajęcie jej przez Komornika R. M. (1) oraz dla prawidłowej jej realizacji musiałby on uzyskać wnioski egzekucyjne od obydwu uprawnionych z tytułu wykonawczego tj. S. J. (1) i L. P..

Prowadzi to do wniosku, że w przypadku zastosowania się H. G. (1) do wymogów wynikających z art. 773' k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w 2003 roku, egzekucję skierowaną do Wojewody (...) winien prowadzić Komornik R. M. (1), który pierwszy wszczął ją w stosunku do tego dłużnika. Powód R. S. nie był zaś uprawniony do uzyskania zaspokojenia wyższego niż 1/2 kwoty zasądzonej wyrokiem uwzględniającym powództwo S. J. (1) i L. P. przeciwko Skarbowi Państwa-Wojewodzie (...).

Żadna ze stron nie przedstawiła dowodów pozwalających na ustalenie, że współnikom, byłej spółki cywilnej (...), która wygasła w 2001r., przysługiwało zaspokojenie w innej części niż 1/2 zasądzonej kwoty (art. 379 § 1 k.p.c.)

Do wierzytelności tej skierowane były też wnioski egzekucyjne innych wierzycieli L. P.

Z bezspornych okoliczności wynika, że pozwany H. G. (1) zajął wierzytelność przysługującą S. J. (1) i L. P. w stosunku do Wojewody (...) na kwotę 388 190 złotych na co składało się 307 956 złotych z tytułu należności głównej, 57 710 złotych

z tytułu odsetek 22 500 złotych z tytułu kosztów procesu oraz 24 złote tytułem kosztów wydania klauzuli wykonalności. Ponadto zajęcie dotyczyło 48 106,80 złotych obciążających dłużnika kosztów postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli nie więc egzekucję prowadziłby zgodnie ze wskazanymi wyżej przepisami komornik R. M. (1) na rzecz wierzycieli egzekucyjnych przypadłaby 1/2 należności głównej, odsetek i kosztów. Sumy tej nie pomniejszałyby egzekucje prowadzone przez U. A. i zajęć w ramach spraw egzekucyjnych Kms, gdyż dotyczyły one długów S. J. (1).

Wnioski egzekucyjne pochodzące od powoda i innych wierzycieli L. P. były wyższe niż należność przysługująca L. P. od Skarbu Państwa-Wojewody (...).

Z tego co podano wyżej wynika bowiem, że L. P. nie uzyskałby od Wojewody (...) kwoty wyższej niż 1/2 z 388 190 złotych tj. 194 095 złotych. Całość wierzytelności, które zajęł Komornik R. M. (1) w stosunku do Wojewody (...), o których poinformował komornika H. G. (1) wynosiła 350 516,97 złotych, co trafnie ustalił Sąd w postępowaniu karnym.

Wierzytelność zajęta przez H. G. (1) na rzecz wierzycieli z tytułu wykonawczego wynikającego z wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2003 roku, sygn. akt I ACa 1632/02 wynosiła 388 190 złotych.

Z tego co podano wyżej wynika, że połowa z tej kwoty winna przypaść L. P. czyli 194 095 złotych.

Komornik musiałby dokonać podziału sumy uzyskanej z egzekucji na rzecz wszystkich wierzycieli. Zajęte kwoty w pierwszej kolejności służyłyby na zaspokojenie kosztów egzekucyjnych (art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c.). Pozostałe 194 095 złotych winno być przeznaczone na zaspokojenie wierzycieli L. P. w trybie wynikającym z art. 1026 k.p.c.

Skoro suma wierzytelności przysługująca temu dłużnikowi wynosiła 194 099 złotych a wierzytelność powoda stanowiła 200 842,14 złotych a więc 57,29 % ogółu długów tej osoby (wynoszących 350 516 złotych) oznacza to, że w ramach podziału sumy uzyskanej z egzekucji powód uzyskałby kwotę 111 199,31 złotych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrane w sprawie dowody pozwalają na uznanie, że zachodzi związek przyczynowy między zachowaniem pozwanego H. G. (1) a szkodą powoda we wskazanej wysokości. Jest oczywiste, że komornik R. M. (1) dokonałby podziału sumy wyegzekwowanej od Wojewody (...) w późniejszym terminie niż rozdysponowania jej dokonał pozwany H. G. (1).

Należności z tytułu odsetek od egzekwowanej sumy byłby inne w przypadku kwoty zajętej przez pozwanego G.. Należy jednak zauważyć, że roszczenie powoda stanowiło ponad 50% wszystkich wierzytelności dochodzonych przeciwko L. P.. Kierując się wskazaniami wynikającymi z przepisu art. 322 k.p.c. Sąd Apelacyjny uznał, że szkoda powoda może opiewać na wskazaną wyżej sumę także przy uwzględnieniu okoliczności, że faktyczne zaspokojenie miałoby miejsce później.

Sąd odwoławczy nie podziela stanowiska reprezentowanego w motywach zaskarżonego wyroku, że powód nie wykazywał dostatecznej aktywności w ramach postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 27/00. Analiza treści tych akt świadczy o tym, że powód wskazywał różnego rodzaju składniki mienia L. P., ale egzekucja w stosunku do nich okazywała się bezskuteczna. O braku związku przyczynowego między przestępczym działaniem pozwanego H. G. (1), a szkodą powoda nie świadczy też to, że powód nie był zorientowany, iż w późniejszym okresie jego dłużnik był ujawniony w rejestrze jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą.

Zarejestrowanie na pewien okres działalności gospodarczej nie stanowi dostatecznego dowodu pozwalającego na przyjęcie, iż L. P. posiadał majątek z którego powód mógłby uzyskać zaspokojenie swych roszczeń. Ciężar dowodu w tym zakresie obciążał pozwanych, a oni nie wykazali aktywności procesowej dotyczącej tej kwestii.

Dlatego należało uznać, że zachodzi podstawa do przypisania pozwanemu H. G. (1) odpowiedzialności za część szkody doznanej przez powoda, której wielkość oszacowano we wskazany wyżej sposób.

Podstawą prawną w stosunku do tego pozwanego jest przepis art. 23 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Odpowiedzialność Skarbu Państwa, w tym samym zakresie wynika z przepisów art. 77 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 417 kc i art. 441 kc.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji. Odsetki za opóźnienie zasądzono od pozwanych od dnia wymagalności roszczenia odszkodowawczego, tj. od pierwszego dnia po dniu w którym pozwanym doręczono odpisy pozwu.

O kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji należało orzec na mocy art. 100 kc uwzględniając, że koszty powoda wynosiły 17 260 złotych (10 043 złotych opłaty od pozwu, 17 złotych opłata od pełnomocnictwa i 7 200 złotych wynagrodzenie dla pełnomocnika) a koszty pozwanych to 7 200 złotych z tytułu wynagrodzenia pełnomocników. Powództwo zostało uwzględnione w 55,4% co oznacza, że powodowi przysługuje od strony przegranej 9 562 złote a pozwanym od powoda po 32 11 złotych, co po kompensacie daje 3 140 złotych na rzecz powoda.

O zwrocie wydatków sądowych z tytułu stawiennictwa świadków w łącznej kwocie 297,51 złotych, orzeczono na tożsamej zasadzie na mocy art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo do wyniku procesu.

Także o kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 100 k.p.c. Koszty powoda wyniosły 15 443 złotych (10 043 złotych opłata od apelacji i 5 400 wynagrodzenie pełnomocnika). Pozwani wydatkowali po 5 400 złotych z tytułu kosztów zastępstwa procesowego. Ze względu na to, że apelację uwzględniono w 55,4% powodowi przysługuje wynagrodzenie w kwocie 8 555 złotych a pozwanym po 2 408 złotych. Po kompensacie daje to 3 738 złotych na korzyść powoda.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera	SSA Roman Sugier	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
-------------------------------	------------------	----------------------------